

รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
A MODEL OF MORAL DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN
BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER PRIMARY EDUCATION SERVICE
AREA OFFICE IN THE NORTHEASTERN SECTOR

วีระ โอboom

VEERA OBOOM

บรรจบ บุญจันทร์

BANJOB BOONCHAN

กานต์ เนตรกลาง

KANT NETKLANG

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

รับบทความ : 3 ตุลาคม 2562/ปรับแก้ไข : 18 ธันวาคม 2562/ตอบรับบทความ : 27 ธันวาคม 2562

Received : 3 October 2019/Revised : 18 December 2019/Accepted : 27 December 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพคุณธรรม 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม และ 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ วิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 740 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสภาพคุณธรรม ที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและบางส่วนรับและส่งทางไปรษณีย์ และใช้แบบประเมินความเหมาะสม ที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.36) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวทางการดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินรูปแบบ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม พบว่า คุณธรรมต่อตนเอง คุณธรรมต่อผู้ร่วมงาน คุณธรรมต่อหน้าที่ การงาน และการเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ตามเกณฑ์ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.11) ตามเกณฑ์ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.28)

คำสำคัญ : คุณธรรม, รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the moral, 2) create a moral development model, and 3) evaluate the moral development model of school administrators. It was a mixed method research. Qualitative research, to interview a-5 purposive experts by using the research instrument of interview form with the IOC of 1.00. Content analysis was employed and Quantitative research, 740 simple random sampling was used. The instrument for gathering data were a questionnaire on moral with the IOC of 1.00, and the reliability of 0.89, then the research data was gathered then mailed mutually. In addition, an evaluative form on appropriateness with the IOC of 1.00 was also employed. Data from a-9 purposive target was analyzed for computing mean and standard deviation.

The results found the moral of school administrators, the overall was at a high level ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.36). The moral development model was consisted of 6 components, which are the model of 1) principle, 2) purpose, 3) operation, 4) practical guidelines, 5) the guidelines' evaluation, and 6) the conditions. The results of evaluation on a moral developmental model found that, self-moral, moral to colleagues, moral to task, and sincerity based on appropriateness was at a highest level ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.11) and based on feasibility was at a high level ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.28).

Keywords : Moral, A model of moral development, School administrators

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 (1) บัญญัติว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (4) บัญญัติว่า การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (Government Gazette, 2017, p. 19) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จุดมุ่งหมายในมาตรา 6 ได้กำหนดว่า (1) มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในด้านต่าง ๆ ของการศึกษา คือ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม (2) มุ่งให้คนไทยมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Ministry of Education, 2017, p. 5) คุณธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญและต้องปลูกฝังให้กับคนในชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนที่เป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งในการบริหารจัดการองค์กรนั้น ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ถือเป็นหลักใหญ่คือการที่ผู้บริหารหรือผู้จัดการขององค์กรเป็นผู้มีคุณธรรม อีกทั้งพฤติกรรมด้านคุณธรรมในการบริหารจัดการ กล่าวคือ พฤติกรรมที่ไม่ใช่เพียงแต่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องภายในกรอบของคุณธรรมที่บุคคลในสังคมโดยทั่วไปยอมรับได้ นอกจากนี้แล้ว

คุณธรรมจริยธรรมนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะสร้างศรัทธาซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อบูชาเป้าหมายอย่างเดียวกันได้ ทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนในองค์กรเกิดมีความเชื่อถือและเชื่อมั่นต่อตัวผู้บริหารในการเป็นผู้นำขององค์กร คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นเสมือนบทบัญญัติของความดีและความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติดีประพฤติดชอบ หลักคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูและนักเรียน ต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมในจิตใจ นำเลื่อมใสศรัทธา เพราะคุณธรรมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่จะเป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหารสามารถครองตน ครองคน ครองงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้บริหารขาดคุณธรรมจริยธรรมองค์กรก็จะขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลมากต่อผู้ใต้บังคับบัญชา หากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมสูงก็จะส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา (Gungor and Ozkara, 2017, pp. 44-55)

ในการจัดการศึกษาไทยก็มีเป้าหมายพัฒนาคุณธรรมและความรู้ควบคู่กันมาโดยตลอดโดยมีกรอบแนวคิดให้การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรมนำความรู้ (Office of the Education Council, 2017, p. 14) แม้คุณธรรมจะเป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษา แต่ผลการพัฒนาที่ผ่านมากลับพบว่า เด็กและเยาวชนยังด้อยความรู้ความสามารถในการกลั่นกรองที่ดี ส่งผลกระทบต่อระบบคุณค่าความเชื่อและพฤติกรรม ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี เน้นวัตถุนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรมเสื่อมถอยนำไปสู่ปัญหาในสังคม (Office of the National Economic and Social Development Board, 2016, p. 12) สภาพสังคมโลกวัตถุนิยมที่สลับซับซ้อนในปัจจุบันนำไปสู่ปัญหาของบุคคลหรือสังคมที่นับวันจะทวีความรุนแรงและกระจายเป็นวงกว้างมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีเรียบง่ายอันดั้งเดิมของไทยวิถีชีวิตแม้จะสะดวกสบายมากขึ้นแต่ความสุขกลับลดลง รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือชุมชนเสื่อมถอยลง (Office of the National Economic and Social Development Board, 2016, p. 25) ทุกสังคมต้องการคนดี การสร้างคนดีจึงเป็นพันธกิจจำเป็นในการสร้างภูมิคุ้มกันไว้ด้านความเลวร้ายที่กำลังกัดกร่อนสังคมในทำนองเดียวกัน พันธกิจสำคัญของการศึกษา คือ การปลูกฝังคุณความดีให้เป็นภูมิคุ้มกันเยาวชนเตรียมผู้เยาว์ให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี (Pratumvieng, 2018, pp. 48-59) คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้ระบุไว้ในกรอบมาตรฐานการประกอบวิชาชีพโดยคุรุสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการครองตน ครองคน ครองงาน ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารประสบผลสำเร็จ ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลรวมทั้งการเรียกร้องจากภาคสังคม ภาคประชาชน ต้องการให้ผู้ผู้นำในหน่วยงานของรัฐบาลมีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ คุณลักษณะของคุณธรรมจริยธรรมเหล่านี้จึงควรมีในผู้บริหารสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาซึ่งเป็นต้นแบบในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ของชาติ จึงต้องให้ความสำคัญกับคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะหลักคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง ต่อวิชาชีพ ต่อองค์กร และต่อสังคม ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะนำพาองค์กรหรือการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาและการบริหารสถานศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการทางสังคม คือ การผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลลัพธ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นจิตสำนึกในการรับผิดชอบ ฉะนั้น การผลักดันด้านคุณธรรมจริยธรรม จึงต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารสถานศึกษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทั้งในส่วนของสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของคนในสังคม ความสำคัญของคุณธรรมที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กร และจากการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งต้องสนองนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอันอาจไม่สอดคล้องกับบริบทบน ส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการตอบสนองความต้องการของพื้นที่ และยังสอดคล้องและทันกับปัญหา สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งมีความสอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมีความเชื่อมโยงกับนโยบาย ของรัฐบาลในชุดปัจจุบัน รวมทั้ง กรอบประเด็นวิจัยตามนโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว และผู้วิจัยเห็นว่าหากได้มีการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เหมาะสมอย่างหลากหลายแล้ว ก็น่าที่จะเป็นทางเลือกสู่การประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียน ให้สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประโยชน์การวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการสร้างรูปแบบการพัฒนา คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ทำให้ได้นวัตกรรมสำหรับการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ทำให้ทราบประสิทธิภาพของนวัตกรรมสำหรับการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการ ดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ซึ่งในระยะที่ 1 และระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) สำหรับระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 12,481 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 370 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 70) ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 370 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนละ 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 740 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน กำหนดคุณสมบัติ คือ 1) เป็นผู้เคยดำรงตำแหน่งในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 2) เป็นพระสงฆ์สมณศักดิ์ ไม่น้อยกว่าพระครูสัญญาบัตรชั้นตรี และเคยสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 3) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง 4) เป็นผู้บริหารองค์การทางการศึกษาและเป็นที่ยอมรับ เช่น ดำรงตำแหน่งประธานสมาคม ประธานสมาพันธ์ เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ดำเนินการสนทนากลุ่มในวันที่ 8 สิงหาคม 2560 ณ ห้องบรรยาย 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินตามเกณฑ์ในด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน

สภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. คุณธรรมต่อตนเอง	4.18	0.40	มาก	1
2. คุณธรรมต่อผู้ร่วมงาน	3.74	0.38	มาก	2
3. คุณธรรมต่อหน้าที่การงาน	3.56	0.35	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.89	0.36	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด พบว่า ระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ คุณธรรมต่อตนเอง ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.40) รองลงมาคือ คุณธรรมต่อผู้ร่วมงาน ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.38) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คุณธรรมต่อหน้าที่การงาน ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.35)

ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากภาพที่ 1 มีองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบการพัฒนา 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนา 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบการพัฒนา 4) แนวทางดำเนินงานของรูปแบบการพัฒนา 5) แนวทางการประเมินรูปแบบการพัฒนา และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบการพัฒนา โดยแนวทางในการดำเนินการของรูปแบบพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เกิดจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน คือ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการประเมินรูปแบบพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หลักการของรูปแบบการพัฒนา	4.67	0.50	มากที่สุด	4.44	0.73	มาก
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนา	4.78	0.44	มากที่สุด	4.03	0.71	มาก
3. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบการพัฒนา	4.72	0.50	มากที่สุด	4.02	0.67	มาก
4. แนวทางดำเนินงานของรูปแบบการพัฒนา	4.78	0.44	มากที่สุด	3.89	0.60	มาก
5. แนวทางการประเมินรูปแบบการพัฒนา	4.50	0.53	มาก	4.22	0.32	มาก
6. เงื่อนไขของรูปแบบการพัฒนา	4.33	0.50	มาก	4.00	0.00	มาก
ภาพรวม	4.63	0.11	มากที่สุด	4.10	0.28	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า รูปแบบพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สร้างขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.11) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.28)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

สภาพคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือคุณธรรมต่อตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันจนกลายเป็นวิกฤติในสังคม จึงจำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของรัฐ และให้บริการแก่ประชาชน จึงต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียนและคณะครู และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรบุคลากรในองค์กรย่อมปรารถนาและให้การยอมรับนับถือผู้บริหารที่มีคุณภาพ นั่นก็คือ เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความชำนาญงาน มีประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ฯลฯ แต่ที่เหนือสิ่งอื่นใดคือ ความเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ และมีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใส

ศรัทธา ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นคุณสมบัติอันสำคัญที่จะเป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหารนั้นสามารถครองตน ครองคน และครองงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักในเรื่องของคุณธรรม ต่อตนเองเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับทฤษฎีความเฉลียวฉลาดเชิงจริยธรรม (Office of the Civil Service Commission, 2011, p. 26) ที่เสนอว่า มนุษย์มีความฉลาดทางจริยธรรม ซึ่งหมายถึง ระดับการรับรู้และเข้าใจ รู้จักรับผิดชอบชั่วดี แยกแยะสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ผิดออกจากกัน จะเลือกประพฤติตนให้สอดคล้องกับความถูกต้อง ด้วยความตั้งใจและเจตนาที่ตั้งงาม สอดคล้องกับ Chao (2018, p. 89) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับกนกวรรณ บุญเรือง, มนต์ภัส มโนการณ และธารณ ทองเอก (Boonrueang, Manokarn, & Thongngok, 2017, pp. 1409-1426) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 พบว่า ระดับภาวะผู้นำ เชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามทัศนะ ของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านจริยธรรมต่อสังคม ด้านจริยธรรม ต่อผู้รับบริการ ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ และด้านจริยธรรมต่อตนเอง ตามลำดับ พรหมประภา ใจดี และปริญญา มีสุข (Jaidee & Meesuk, 2016, p. 112) ได้ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า 1) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ โดยแบ่งตามขนาด ของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และ 3) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ เรียงตามลำดับ ได้แก่ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการครองงาน พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการครองคน และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการครองตน ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ ได้ร้อยละ 42.10 คุณธรรมต่อหน้าที่การทำงานมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาภาวะความเครียดในองค์กร ปัญหาความเครียด มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลและมักจะก่อให้เกิดปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรม ความเครียดมักเป็นสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้การทำงานได้ผลไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากมีสภาพจิตใจที่วิตกกังวลและมีอารมณ์หงุดหงิดแสดงออก ด้วยความรู้สึกไม่มีความสุขในการทำงาน ความเครียดเป็นผลทำให้สุขภาพจิตเสื่อม ผู้บริหาร ที่มีสุขภาพจิตเสื่อม จะแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้อาการความผิดปกติได้ตลอดเวลา เช่น อาละวาด ด่าทอ ก่อความไม่สงบ เป็นต้น ทำให้ขาดความเชื่อในอำนาจตนเอง ไม่กล้าตัดสินใจ ครูที่มีความเครียดก็จะไม่มีสมาธิในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังพบว่าความเครียดของครู มีผลกระทบไปยังนักเรียนทำให้นักเรียนมีความเครียดด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ยังพบว่าครูที่มีปัญหาด้านความเครียดมักจะลงโทษนักเรียนด้วยการทำร้ายร่างกายอย่างหนัก สอดคล้องกับ Gungor and Ozkara (2017, pp. 44-55) ศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับจริยธรรมการบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ต่อคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบการพัฒนา 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนา 3) วิธีการดำเนินงาน ของรูปแบบการพัฒนา 4) แนวทางดำเนินงานของรูปแบบการพัฒนา 5) แนวทางการประเมินรูปแบบการพัฒนา และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบการพัฒนา วิธีการดำเนินงานของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมต่อตนเองคือ การรู้วิธีการใช้จ่ายเงินอย่างประมาณ และมีจิตใจมั่นคง มีสติไม่เอนเอียง หวั่นไหวต่อถ้อยคำสรรเสริญและนิทา ด้านคุณธรรมต่อผู้ร่วมงาน คือ การเป็นที่ไว้วางใจของเพื่อนร่วมงาน ในการปรึกษาปัญหาระหว่างเพื่อนร่วมงาน และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานงานกับบุคคลทั่วไป ด้านคุณธรรมต่อหน้าที่การงานคือ การนิเทศ ติดตามงานด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ และการส่งเสริมการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตคือ การใช้เวลาในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ไม่ปล่อยเวลาให้เสียไปโดยไม่เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน และมีความอดทน ขยัน ประหยัด และอดออม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าวิถีชีวิตของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวัฒนธรรมในการยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และได้รับการยอมรับมาตั้งแต่ในอดีตว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงาน มีความเชื่อเรื่องบาป บุญ คุณ โศข ยิ่งกว่านั้น กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2017, p. 36) ได้มอบนโยบายเกี่ยวกับ โรงเรียนคุณธรรม จัดทำแผนและแนวทางการดำเนินงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกำลังเร่งดำเนิน โครงการโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้เกิดความสำเร็จครบถ้วน หากลูกหลานเยาวชนซึ่งจะเป็นอนาคตสำคัญ ของประเทศชาติ มีความสามัคคีและความรับผิดชอบร่วมกันดำรงเอกลักษณ์ของชนชาติไทย ขยันหมั่นเพียรมุ่งศึกษา ในวิทยาการความรู้ต่าง ๆ อย่างแตกฉาน พร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมก็จะทำให้สังคมไทยเกิดความร่มเย็น โดยคาดหวังว่าจะขยายผลโครงการโรงเรียนคุณธรรมไปยังสถานศึกษาจำนวน 30,000 แห่ง ภายในปีการศึกษา 2560 (Office of the National Economic and Social Development Board, 2016, p. 15) ซึ่งจะมีตัวชี้วัด เพื่อประเมินผลโครงการทั้งด้านคุณภาพและปริมาณด้วย จึงขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ศึกษาพิเศษ และนักวิชาการศึกษา ช่วยกันส่งเสริมให้สถานศึกษานำนโยบายโรงเรียนคุณธรรม ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยศาสตร์ของพระราชที่สำคัญ 4 ประการ คือ ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ (Office of the Education Council, 2017, p. 65) จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะช่วยกันขับเคลื่อน โรงเรียนคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม แนวทางในการดำเนินงานของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน เห็นว่ามีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานนั้น ส่วนใหญ่ได้นำเอาแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน และตระหนักว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีไว้ให้แก่ประชาชนชาวไทย มานานแล้วและประชาชนได้นำไปปฏิบัติทำให้มีความสัมพันธ์อันดีในหมู่บ้านและชุมชน ได้แก่ การพึ่งตนเองเป็นหลัก การทำอะไรอย่างเป็นขั้นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมดุลสมผล การพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละสัดส่วน แต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงทางด้านเศรษฐกิจอีกด้วย สอดคล้องกับฐิตาภา เบญจาทิกุล (Benjathikul, 2014, p. 172) ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักคุณธรรมจริยธรรมที่สะท้อนถึงจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ 2) หลักการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การยกย่องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม 3) กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การพัฒนา

มาตรฐานแนวปฏิบัติ การยกย่องและให้รางวัล สร้างการมีส่วนร่วม และการเผยแพร่เกียรติคุณ 4) ขั้นตอนการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่ก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับ จรรยา โตะตาเหยะ, อโนทัย ประสาน และชัยรัตน์ ศิริพันธ์ (Tohtayea, Prasan, & Siripattan, 2018, pp. 108-115) ศึกษาคุณธรรม จริยธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของครู พบว่า 1) คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัด นครศรีธรรมราชตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเสียสละ และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความอดทน อดกลั้น ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ทั้งด้านคุณธรรมต่อตนเอง คุณธรรมต่อผู้ร่วมงาน คุณธรรมต่อหน้าที่การงาน และการเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ตามเกณฑ์ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในครั้งนี้ เกิดจากการสำรวจข้อมูลสภาพที่แท้จริงในระยะที่ 1 และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในเรื่องของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในระดับประเทศ ทั้ง 5 ท่าน เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในระยะที่ 2 ใช้แหล่งข้อมูลหลายแหล่งเพื่อประกอบการยืนยัน ทำให้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสมบูรณ์ เหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาตามแนวคิด ของ Guskey (2000, pp. 56-57) ซึ่งเกณฑ์การประเมินรูปแบบของ Guskey จะประกอบไปด้วย 4 ประการ คือ ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้ ในขณะเดียวกัน ผลการประเมินตามเกณฑ์ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมินผ่านการตรวจสอบยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรงทั้งผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้ประเมินเชื่อว่ารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษานี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก สอดคล้องกับ Mrazek (2016, p. 260) ศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการประเมินคุณภาพโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ประเมินความเหมาะสม พบว่า โครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมากถึง และสอดคล้องกับจิตวิทยา เบญจาทิกุล (Benjathikul, 2014, p. 172) ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ร่างรูปแบบการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรจัดทำรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเน้นเรื่องการยึดหลักธรรมาภิบาล การสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่น และความซื่อสัตย์สุจริต

1.2 แนวทางดำเนินงานของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรเน้นการดำเนินชีวิต
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะจะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดี การสร้างความสามัคคี ครอบคลุม
ทั้งทางด้านจิตใจ และสังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
ของสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
ของสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- Benjathikul, T. (2014). The ethics development model for school administrators under the Office
of Basic Education Commission. *Academic Journal Phranakorn Rajabhat University*, 5(1),
81-94. (In Thai)
- Boonrueang, K., Manokarn, M., & Thongngok, T. (2017). Ethical leadership among school administrators
in Lampang Primary Educational Service Area Office 3. *Veridian E-Journal, Silpakorn
University*, 10(3), 1409-1426. (In Thai)
- Chao, S. (2018). *Professional characteristics of administrators in Hatyai Municipal, Hatyai Songkhla*.
Thesis, Master of Education degree in Educational Administration Program, Hatyai University,
Songkhla. (In Thai)
- Government Gazette. (2017). *Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (A.D. 2017)*.
Bangkok : Government Gazette. (In Thai)
- Gungor, S. K., & Ozkara, F. (2017). A qualitative research on administration ethics at school. *Journal of
Education and Training Studies*, 5(11), 44-55.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluation professional development*. California : A sage.
- Jaidee, P., & Meesuk, P. (2016). *Ethical behaviors of school administrators affecting the administrative
quality of the Buddhist Way Schools under the Secondary Educational Service Area
Office 9*. Thesis, Master of Education degree in Educational Administration Technology
Program, Rajamangala University of Technology Tahnyaburi, PathumThani. (In Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational
and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Ministry of Education. (2017). *The basic education core curriculum B.E. 2560 (A.D. 2017)*. Bangkok :
Kurusapa Ladprao Publishing. (In Thai)
- Mrazek, N. (2016). *Ethical Leadership Development of School Administrators under the Office of
Basic Education Commission*. Dissertation, Doctoral of Education degree in Educational
Administration Program, Burapha University, ChonBuri. (In Thai)

- Office of the Civil Service Commission. (2011). *Capability, skills, and competence needed for positions*. Bangkok : Office of the Civil Service Commission. (In Thai)
- Office of the Education Council. (2017). *Strategic recommendations for education reform*. Bangkok : Century Co. Ltd. (In Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2016). *Social outlook 1/2019*. Bangkok : Office of the National Economic and Social Development Board. (In Thai)
- Pratumvieng, C. (2018). The development of the activities on virtue, morality and teachers' code of conduct for graduate students diploma in the teaching profession. *UMT Ploy Journal*, 15(2), 12-24. (In Thai)
- Tohtayea, J., Prasan, A., & Siripattan, C. (2018). The moral and ethical of school administrators of Islamic Private School in Nakhon Sri Thammarat according to teachers opinion. *Journal of Education Thaksin University*, 18(1), 108-115. (In Thai)

ผู้เขียนบทความ

นายวีระ โอบอ้อม

นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
เลขที่ 340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000
E-mail : dawpetch2010@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา